

Uutiset

Vuoden 2013 eHealth-tunnustuspalkinnot

Year 2013 Finnish eHealth awards

Suomen telelääketieteen ja eHealth seura jakoi vuoden 2012 eHealth- tunnustuspalkinnot kansallisen telelääketieteen ja eHealth seminaarin yhteydessä 18.4.2013 Seinäjoella. eHealth-tunnustuspalkinto jaettiin nyt kymmenennen kerran ja sen saivat TtT Tiina Mäenpää, FT Irmeli Luukkonen ja FT Kaisu Juntunen. Tutkimusansioista annettujen palkintojen perustelut ovat alla:

1.

TtT Tiina Mäenpään väitöskirjan "The outcomes of regional health information exchange in health care delivery" (2012) tutkimus arvioi aluetietojärjestelmien toimivuutta. Tehokas alueellinen tietojen vaihto on tulevaisuudessa tärkeä palvelumuoto terveydenhuollon tietojärjestelmiä kehitettäessä. Lähitulevaisuudessa terveydenhuollon hoito- ja palveluprosessien toimivuus on ratkaisevasti riippuvainen tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selkeyttää alueellisen tietojenvaihdon tuomat hyödyt ja vaikutukset potilaan palvelukokonaisuuteen ja palvelujärjestelmään yhden sairaanhoitopiirin alueella viiden vuoden seurantajakson aikana (2004-2008). Tutkimus osoitti, että alueellinen tiedonvaihto muutti ja paransi potilastietojen saatavuutta, tietojen vaihtoa ja tietosuojaa sekä hoitohenkilöstön alueellista yhteistoimintaa. Alueellinen tiedonvaihto mahdollistaa tehokkaamman potilaan hoidon parantamalla hoitohenkilökunnan potilaan tietoihin pääsyä yli organisaatorajojen. Terveydenhuollon eri ammattilaiset ja potilaat havaitsivat toiminnallisia muutoksia ja toimintatapojen tehostumista, vaikka toiminnan tehottomuuttakin edelleen ilmeni. Hallinnollista tukea ja eri sidosryhmien sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin, muutoksiin toimintatavoissa ja uuteen tapaan toimia tarvitaan, kun alueellisia tietojärjestelmiä otetaan käyttöön terveydenhuollossa. Tutkimus tuotti uutta arviointitietoa alueellisen tiedonvaihdon ja aluetietojärjestelmän tuomista hyödyistä ja vaikutuksista potilaan palvelukokonaisuuteen ja palvelujärjestelmään.

2.

FT Irmeli Luukkosen väitöskirja "Activity-Driven Needs Analysis and Modeling in Information Systems Development (Toimintalähtöinen tarveanalyysi ja mallintaminen tietojärjestelmien kehittämisessä)" haki vastausta haasteelliseen tilanteeseen, joka kohdataan tietojärjestelmien kehitystyössä. Tietojärjestelmä-hankkeiden alkuvaiheissa kohteena olevan toiminnan kokonaiskuvan hahmottaminen on avainasemassa, jotta osataan suunnata kehitystoimet realistisesti. Menetelmiä ja ohjeistusta esiselvityksen tekemiseen on kuitenkin niukasti. Väitöskirja tuotti uutta tietoa sekä toimintalähtöisistä menetelmistä että käyttäjäorganisaatioiden näkökulmasta tietojärjestelmien kehittämiseen. Tutkimus koosti ja konkretisoi toimintalähtöisiä työkaluja esiselvitysvaiheeseen sekä täsmensi toimintalähtöisyyden ajatusta. Väitöskirjan esiselvityksiin kohdistuva tutkimus on osa pitkäjänteistä poikkitieteellistä tutkimuskokonaisuutta, jossa keskiössä on terveydenhuollon tietojärjestelmien toimintalähtöinen kehittäminen. Kehitys-

hankkeissa ajasta ja resursseista on usein puutetta ja ratkaisut on tehtävä nopeasti. Tutkimuksen tuloksena syntyneitä konkreettisia työkaluja mm. taulukkopohjia, kysymyslistoja, toimintatarinoita ja kaavioita, voidaan käyttää ja soveltaa käytännön kehityshankkeissa.

3.

FT Kaisu Juntusen väitöskirjan ”Tieto- ja viestintätekniiikan soveltamiseen perustuvat toimintaprosessien uudistukset terveydenhuollossa. Sosio-tekni-taloudellinen näkökulmaa. ICT-Based Improvements in Health Care Processes: a Socio-Economic-Technological Perspective” aiheena oli tieto- ja viestintäteknii-kan soveltamiseen perustuvat toimintaprosessien uudistukset terveydenhuollossa. Tutkimuksen lähtö-kohtana oli sosioteknisen prosessitutkimuksen keinoin selvittää toimintauudistusten laadullista ja osin taloudellistakin vaikuttavuutta. Muutoksia arvioitiin pääasiassa henkilöstön mutta myös osin asiakkaiden lähtökohdista, lähinnä laadullisten mutta myös tilastollisten mittareiden avulla. Tavoitteena on tuottaa uusi toimintamalli organisaation tehtävien suorittamiseksi. Prosessien kuvaamisella ja analysoinnilla yhdessä henkilökunnan kanssa on ollut tarkoituksena pyrkiä palveluiden proaktiiviseen kehittämiseen ja rationaalisten päätösten tukemiseen. Syntyneillä malleilla ja menetelmillä voidaankin katsoa olevan paitsi potentiaalinen taloudellinen merkitys terveydenhuollon palveluiden kustannusten alentamiseksi, myös vaikutusta henkilöstön työtyytyväisyyteen sen osallistuessaan oman työnsä suunnitteluun. Kehit-tyvän tietotekniikan lisäksi tarvitaan myös työtapojen, asenteiden, joskus jopa organisaatiokulttuurinkin asteittaista muutosta. Terveydenhuollon palveluprosesseja parannettaessa tietotekniikka ei riitä, jos henkilökunta ei seiso sen takana.
